

یادگیری بر مبنای حل مسئله

Problem Based Learning

مقدمه :

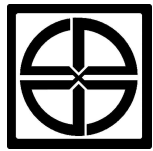
تدریس یکی از فریندهای آموزشی است که در کارآیی نظام آموزشی، نقش موثری ایفا می کند. یکی از مشکلاتی که در آموزشی به شیوه سنتی مطرح می باشد عدم توانمندی فراگیران در کاربرد اطلاعات علمی در شرایط واقعی و انجام وظایف حرفه ای می باشد. دانشجویان آموزش دیده با روش های سنتی بجای تمرکز بر درک مفاهیم و به کارگیری آنها به حفظ طوطی وار مطالب پرداخته و تنها دریافت کننده اطلاعات از جانب مدرس خواهند بود. بدین خاطر متخصصین علوم تعلیم و تربیت شیوه آموزشی جدیدی تحت عنوان یادگیری بر پایه مساله مطرح ساختند که در سال های اخیر مورد استفاده اکثر دانشگاه ها در کشورهای مختلف قرار گرفته است.

تاریخچه :

اولین اقدامات در زمینه یادگیری بر مبنای مسئله در دهه 1950 در دانشگاه و سترن ایالات متحده صورت گرفت. پس از آن در با گسترش این **Haward Barrows** و اواخر دهه 1960 حرکت ها مشابهی در دانشگاه مک مستر کانادا آغاز گردید. در این میان شیوه آموزشی اقدامی انقلابی در این زمینه انجام داد.

روش آموزش بر مبنای مسئله :

تدریس به روش مبتنی بر مسئله از شیوه های دانشجوی محور است که با شرکت فعال فراگیران در فعالیتهای یادگیری نتایج یادگیری را تحت تاثیر قرار می دهد. دانشجویان در مورد مسئله مطرح شده به تحقیق و تفکر می پردازند و دانش لازم را کسب می کنند و تجربیات و نظرات خود را با دیگران در میان می گذارند. در این روش ابتدا موضوع درس بصورت یک مسئله مطرح می شود. آنگاه استاد و دانشجویان به بحث پیرامون پرسش مطرح شده می پردازند و پس از روشن شدن موضوع دانشجویان در مورد آن به بحث و تبادل نظر می پردازند و هر کدام ایده ای که به ذهنش می رسد را بیان می نماید و راه حلی برای مسئله ارائه می دهد. به عبارت دیگر دانشجویان بارهنمایی استاد روی مسئله کار کرده و دانش لازم برای حل مسئله را پیدا می کنند. این روش یادگیری با آموزش سنتی که بر اساس تقدم نظریه انتقال غیر فعال اطلاعات از استاد به دانشجو استوار است، متفاوت است. دانشجوی بطور فعال در جریان یادگیری، ارائه اطلاعات و دریافت اطلاعات قرار می گیرد و از آنجا که با موقعیتهای واقعی سروکار دارد دانشجوی را تشویق می کند که بر اساس تجربیات و اطلاعات قبلی اش نسبت به موضوع واکنش نشان دهد. در مواقع آموزش بر مبنای

مسئله پلی بین تئوری و عمل است. آموزش بر مبنای مسئله در گروههای کوچک 10-12 نفره به همراه مدرسی که نقش تسهیل کننده فرایند آموزشی را دارد، اجرا می شود.

اهداف آموزش بر مبنای مسئله :

فلسفه آموزش بر مبنای مسئله مبتنی بر دانشجو محوری است. یعنی دانشجو در یادگیری به خود جهت بدهد و یک رویکرد انتقادی انعکاسی برای حل مسائل در دانشجو تقویت شود. هدف دیگران این است که فراگیران به مهارتهای کارگروهی و خود آگاهی مجهز گردند و مهمترین هدف آموزش بر مبنای مسئله عبارت از انتقال و کاربرد دانش در محیط واقعی است.

مزایا :

- یکی از جذاب ترین و قدرتمندترین شیوه های آموزشی است که در 30 ساله اخیر بوجود آمده است.
- مهارت یادگیری دانشجویان از طریق خود آموزی (Self-Directed Learning) افزایش می یابد.
- فرصتی برای تمرین، استفاده و کاربرد، (و حتی بهبود) مهارتهای پردازشی مانند حل مسئله، مهارتهای فردی و گروهی، توانائی سازگاری با تغییر، مهارتهای زندگی شخصی و اجتماعی به دانشجو می دهد.
- شرایطی را مهیا میکند تا دانشجو با تفکر نقادانه و تحلیلی منبع مناسب برای یادگیری را پیدا کنند.
- سطوح بالاتر تفکر، مثل قدرت کاربرد، تحلیل، ترکیب و ارزشیابی را فعال می نماید.
- یادگیری فعال، خلاق و متفکرانه را تشویق می کند. تلفیق دانش جدید با دانسته های قبلی و کاربرد یادگیری در تجربیات آینده از دیگر مزایا این روش می باشد.

نکات مورد توجه در آموزش بر مبنای مسئله :

- 1- یادگیری باید دانشجو محور باشد.
- 2- یادگیری باید در گروه های کوچک تحت راهنمایی استاد باشد.
- 3- استاد به عنوان تسهیل گر یا راهنما عمل کند.
- 4- در یادگیری ابتدا دانشجو با یک مسئله ی طراحی شده مواجه می شود بدون آنکه اطلاعات و آموزش قبلی وجود داشته باشد.
- 5- مسئله ی طراحی شده به عنوان ابزاری جهت دست یابی به اهداف آموزشی از پیش تعیین شده است.
- 6- اطلاعات جدید باید با یادگیری خود محور و فعال دانشجو کسب شود.